

AMO.CZ

PROSINEC 2016

BACKGROUND REPORT | XXII | OSN | UNESCO | 03

Genderová rovnost

Adam Čejka

PRAŽSKÝ STUDENTSKÝ SUMMIT | WWW.STUDENTSUMMIT.CZ

1 Úvod

Muž a žena se odedávna setkávají s množstvím předsudků a jsou na ně kladena různá očekávání. Na základě biologických, sociálních nebo kulturních odlišností jsou ženy dnes a denně vystavovány různé míře znevýhodnění v různých aspektech života. Podpora práv žen, posílení postavení žen ve společnosti a genderová rovnost. To byly a jsou jedny z prioritních cílů UNESCO už od svého založení. O tom svědčí i dosud největší závazek UNESCO k dosažení rovnosti mužů a žen, která byla označena za jednu ze dvou Globálních priorit ve střednědobé strategii 2008–2013. Tento závazek byl obnoven i pro období 2014–2021.¹

Tento text vám poskytne hlubší vhled do problematiky, bude se zabývat nerovným přístupem ke vzdělání na základě pohlaví jedince, nerovností pracovních příležitostí, odlišnými platovými podmínkami pro muže a ženy a také nerovností ve vztazích a v domácnosti. na základě pohlaví jedince. Opomenuta nebude ani historie problému a kroky, které byly podniknuty k jeho řešení, ani současná situace.

1.1 Stereotypy a diskriminace

Vedle přirozených biologických a anatomických odlišností existují i takové, které se utvářejí ve společnosti kvůli kulturním zvyklostem, náboženství a dalším vlivům. V řadě rozvojových zemí dodnes přetrvává model ženy, která se stará o domácnost, děti a manžela a jiná možnost se jí nenabízí. Narodit se na takovém místě jako dívka často znamená být odsouzena k celoživotní diskriminaci.² Ve vyspělejších státech již existuje možnost studovat, uplatnit se v požadovaném oboru a upřednostnit kariéru před rodinným životem. Zde ale narážíme na jiné překážky. Mezi ně patří diskriminace u přijímacího řízení v obavách z brzkého odchodu kvůli mateřství, nižší platové ohodnocení v porovnání s muži za stejné množství odvedené práce, předsudky poukazující na údajnou ženskou slabost, a proto nevhodnost pro daný post, sexuální obtěžování a řada dalších stinných stránek, které vedou k celkové nižší zaměstnanosti žen. Míra znevýhodnění³ se samozřejmě liší stát od státu, ale důležité je, že stále přetrvává.⁴

1.2 Nerovnost ve vztazích a v domácnosti

Ačkoliv dnes mají ženy ve značné části světa možnost se rozhodnout pro studium a následné budování kariéry, často tak nečiní. Příčinou obvykle bývají očekávání, která jsou na ně kladena jak ze strany společnosti, tak i rodiny. Tradiční role ženy jako pečovatelky o rodinu a domácnost totiž přetrvává dodnes a lze si jen obtížně představit naplnění tohoto poslání současně s budováním kariéry, což dokazuje jen lehce nadpoloviční průměrná zaměstnanost matek.⁵ A tradiční vnímání muže jako živitele rodiny tomuto problému jen sotva pomůže. Pokud ale přece jen mají možnost

¹ Introduction: A Little History. UNESCO. [online]. 14.7.2016 [cit. 2016-07-14]. Dostupné z: <http://www.unesco.org/new/en/unesco/themes/gender-equality/division/introduction/>

² Education "Better Life, Better Future". UNESCO. [online]. 15.7.2016 [cit. 2016-07-15]. Dostupné z: <http://www.unesco.org/new/en/education/themes/leading-the-international-agenda/gender-and-education/about-us/better-life-better-future/>

³ Gender pay gap statistics. Eurostat Statistics Explained. [online]. 9.9.2016 [cit. 2016-09-09]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Main_Page

⁴ 7 Women Shortchanged: Personal Stories of the Gender Pay Gap. The American Association of University Women (AAUW). [online]. 15.7.2016 [cit. 2016-07-15]. Dostupné z: <http://www.aauw.org/2014/03/27/personal-stories-of-the-gender-pay-gap/>

⁵ Working Mother Statistics. Statistic Brain. [online]. 9. 9. 2016 [cit. 2016-09-09]. Dostupné z: <http://www.statisticbrain.com/working-mother-statistics/>

se rozhodnout pro budování kariéry a učiní tak, důsledkem bývá vyšší věk při vdávání a nižší počet porozených dětí.⁶

1.3 Důsledky

V rozvojových zemích se kvůli diskriminaci jen velmi malému množství dívek dostává základního vzdělání, o sekundárním ani nemluvě. V zemích jako Libérie, Malí či Burkina Faso je přes 70 % dívek, které nikdy nebyly ve škole. V Somálsku je to dokonce přes 90 %. Tím je jim samozřejmě upíráno jedno ze základních lidských práv. Avšak omezený přístup ke vzdělání s sebou nese i praktické dopady jako například svatby v dětském věku, extrémně vysokou plodnost (vedoucí k přelidnění) nebo vyšší úmrtnost dětí i matek při porodu.⁷ Tam, kde mají možnost studovat a budovat kariéru, mohou narážet na jiné překážky, jako jsou nerovná finanční ohodnocení, rozdílné pracovní příležitosti či nevyváženě rozdělené úlohy v domácnosti.⁸ Čím dál větší zrovnoprávnění žen a nárůst příležitostí je bezesporu pozitivní skutečnost. Zároveň s sebou ale nese i několik negativních důsledků. Tím nejvýraznějším jsou jednoznačně snižující se počty novorozenců ve vyspělých zemích. S možností studia a rostoucím množstvím pracovních příležitostí mnohem více žen odkládá založení rodiny a má méně dětí než dříve. Fertilita, tedy plodnost, je demografický ukazatel vyjadřující průměrný počet potomků na jednu ženu. Pro přirozenou obnovu obyvatelstva se jako hraniční hodnota uvádí 2,1. Skutečné údaje v mnoha zemích prvního světa jsou ale výrazně nižší. Například USA je na hodnotě 1,9, Norsko 1,8, průměr Evropské unie je 1,6 a třeba Japonsko pouze 1,4. Podle následujícího grafu fertility v EU od roku 1960 se tato situace zřejmě hned tak nezmění.⁹

Graf 1: Vývoj fertility v EU od roku 1960¹⁰

⁶ Gender Inequality and Women in the Workplace. Harvard Summer School. [online]. 15. 7. 2016 [cit. 2016-07-15]. Dostupné z: <https://www.summer.harvard.edu/inside-summer/gender-inequality-women-workplace>

⁷ Girls' education – the facts. Education for All Global Monitoring Report. [online]. 9. 9. 2016 [cit. 2016-09-09]. Dostupné z: <http://en.unesco.org/gem-report/sites/gem-report/files/girls-factsheet-en.pdf>

⁸ Knowledge Center Working Parents. *Catalyst*. [online]. 9. 9. 2016 [cit. 2016-09-09]. Dostupné z: <http://www.catalyst.org/knowledge/working-parents>

⁹ Fertility rate, total (births per woman). The World Bank. [online]. 15. 7. 2016 [cit. 2016-07-15]. Dostupné z: <http://data.worldbank.org/indicator/SP.DYN.TFRT.IN?locations=EU>

¹⁰ Fertility rate, total (births per woman). The World Bank. [online]. 15. 7. 2016 [cit. 2016-07-15]. Dostupné z: <http://data.worldbank.org/indicator/SP.DYN.TFRT.IN?locations=EU>

2 Historie

Genderová nerovnost provází lidstvo po celou dobu jeho existence. V průběhu historie ženy čelily diskriminaci v mnoha směrech – volební právo, přístup ke vzdělání, osobní nezávislost a mnoho dalších aspektů života, které dnes vnímáme jako samozřejmost. V řadě společností na ně bylo nahlíženo jako na neplnohodnotné lidi (z čehož vyplývalo popírání jejich práv).¹¹ Už platonici a stoikové vnímali ženy jako podřadné a jako svůdnice, které odvádějí ctnostného člověka od asketické cesty k moudrosti. Ve středověku tento trend pokračoval, ale objevují se zde i první zastánci větší rovnoprávnosti žen a mužů. Například italská spisovatelka Christine de Pisan (1364–1430) se během svého života angažovala v boji za práva žen a podporovala jejich literární tvorbu, stejně jako větší roli ve společnosti.¹²

Asi největší rozmach feminismu a hlasů volajících po rovnoprávnosti žen a mužů svět zažil v 19. století. Sufražetky a ostatní bojovnice za práva žen se sdružovaly v mnoha státech, vytvářely systematický nátlak na domácí parlamenty a dříve či později svých cílů často dosáhly. Po dobu Druhé světové války se samozřejmě aktuální potřeby nejen žen změnily. Po jejím konci se ale opět obnovuje jejich snažení. Připomeňme si několik milníků v historii boje za genderovou rovnost. V USA vzniká v roce 1866 Národní spolek pro hlasovací právo pro ženy. Prvním státem, který garantoval ženám volební právo, byl Nový Zéland v roce 1893. Celá řada evropských i dalších států přiznala ženám právo volit v letech po 1. světové válce, ale například Švýcarsko až v roce 1971. Důležité je však zmínit, že ani všichni muži neměli vždy právo volit. Například muži afroamerického původu směli v USA volit až od roku 1870.¹³ Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen (CEDAW) byla přijata Valným shromážděním OSN roku 1979. V roce 2000 schválili lídři 189 zemí program Rozvojové cíle tisíciletí¹⁴ podepsáním Miléniové deklarace. Obsahem bylo osm bodů, které pojmenovávaly zásadní globální problémy, které se mezinárodní společenství rozhodlo vyřešit do roku 2015. Třetím cílem je právě prosazování genderové rovnosti a posílení role žen ve společnosti. V roce 2007 schválila Rada bezpečnosti OSN rezoluci číslo 1325, která vyzývá k většímu zapojení žen do mírových misí OSN, plánování humanitárních akcí a mírových jednání.¹⁵

2.1 CEDAW

Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen (Convention on the Elimination of all Forms of Discrimination Against Women) byla Valným shromážděním OSN přijata 18. prosince 1979. Tento dokument je jedním z milníků v boji za genderovou rovnost zejména proto, že přesně popisuje, co diskriminace žen je, a ustavuje akční plán pro její vymýcení. Článek 1 úmluvy definuje diskriminaci jako: „ ... jakékoli rozlišování, vyloučení nebo omezení učiněné na základě pohlaví, jejímž účelem je znevažovat nebo zneplatnit rovnost žen a jejich činů bez ohledu na jejich manželský stav a na základech rovnosti mužů a žen, lidských práv a základních svobod na poli

¹¹ What Are the Roots of Gender Inequality? Women's Rights, Race and Reproduction. *Newswise*. [online]. 15. 7. 2016 [cit. 2016-07-15]. Dostupné z: <http://www.newswise.com/articles/what-are-the-roots-of-gender-inequality-women-s-rights-race-and-reproduction>

¹² History of the Movement for Gender Equality. *Wikigender*. [online]. 15. 7. 2016 [cit. 2016-07-15]. Dostupné z: <http://www.wikigender.org/wiki/history-of-the-movement-for-gender-equality/>

¹³ History of voting rights. *Mass Vote*. [online]. 4.12.2016 [cit. 2016-12-04]. Dostupné z: <http://massvote.org/voterinfo/history-of-voting-rights/>

¹⁴ What are they. *Millennium Project*. [online]. 4.12.2016 [cit. 2016-12-04]. Dostupné z: <http://www.unmillenniumproject.org/goals/>

¹⁵ Timeline: The UN at 70 – Gender Equality Milestones & Memorable Moments. *UN Woman*. [online]. 15.7.2016 [cit. 2016-07-15]. Dostupné z: <http://www.unwomen.org/en/digital-library/multimedia/2015/9/timeline-un-at-70-gender-equality>

ekonomickém, politickém, sociálním, kulturním, občanském nebo jiném.”¹⁶ Ratifikací této úmluvy se zúčastněné státy zavazují k podniknutí řady opatření k ukončení diskriminace žen ve všech jeho formách, včetně:

- začlenění zásady rovnosti mužů a žen do právního systému, zrušení všech diskriminačních zákonů a přijetí takových, které zakazují diskriminaci žen;
- zřízení soudů a jiných veřejných institucí s cílem zajištění účinné ochrany žen proti diskriminaci;
- zajištění odstranění všech aktů diskriminace žen osobami, organizacemi nebo podniky.

Úmluva poskytuje základ pro realizaci rovnosti žen a mužů prostřednictvím zajištění rovného přístupu a rovných příležitostí v politickém a veřejném životě žen – včetně práva volit a být volen – stejně jako právo na vzdělávání, zdravotní péči a zaměstnání. Státy Úmluvy se dohodly, že přijmou veškerá vhodná opatření, včetně právních předpisů a dočasných zvláštních opatření, aby ženy mohly požívat všech svých lidských práv a základních svobod.

Tento dokument je jedinou smlouvou v oblasti lidských práv, která uznává reprodukční práva žen a označuje kulturní zvyklosti a tradice jako vlivné faktory, které určují role pohlaví a rodinné vztahy. Potvrzuje také práva žen nabývat, měnit nebo si zachovat svou národnost a státní příslušnost jejich dětí. Státy rovněž souhlasily s tím, že přijmou příslušná opatření proti všem formám obchodu se ženami a jejich vykořisťování.

Země, které ratifikovaly Úmluvu nebo k ní přistoupili, jsou právně vázány, aby její ustanovení uváděly do praxe. Jsou také zavázány nejméně jednou za čtyři roky předkládat Valnému shromáždění OSN (skrze Ekonomickou a sociální radu OSN) revizní zprávy o opatřeních, která přijaly, aby splnily smluvní závazky.¹⁷

2.2 Pekingská deklarace a Akční platforma 1995

Na čtvrté světové konferenci OSN o ženách vznikl dokument¹⁸, který byl zaměřen na odstranění překážek účasti žen ve všech sférách veřejného i soukromého života. Je v něm definováno 12 nejzásadnějších oblastí zájmu¹⁹ (namátkou zdraví, vzdělání, rozhodovací a mocenské pozice, ekonomická rovnost atp.) a zároveň představuje cíle a doporučené kroky pro zlepšení přístupu žen k právům v těchto oblastech. Pekingská Akční platforma představuje dodnes jeden z nejkompaktnějších a nejprogresivnějších dokumentů OSN v oblasti prosazování ženských práv. Lze říci, že hlavním posláním Pekingské akční platformy je závazek států formulovat národní akční plán pro prosazování rovných příležitostí, vybudovat národní institucionální mechanismy pro realizaci strategických cílů a zohledňovat dopady vládních politik a opatření na ženy a muže (viz gender mainstreaming).²⁰

¹⁶ Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women. *UN Woman*. [online]. 9.9.2016 [cit. 2016-09-09]. Dostupné z:

<http://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/text/econvention.htm#article1>

¹⁷ Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Woman. *UN Woman*. [online]. 15. 7. 2016 [cit. 2016-07-15]. Dostupné z: <http://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/>

¹⁸ Beijing Declaration and Platform for Action. UN Women. [online]. 4. 12. 2016 [cit. 2016-12-04]. Dostupné z:

http://www.unwomen.org/~media/headquarters/attachments/sections/csw/pfa_e_final_web.pdf

¹⁹ ZPRÁVA ZE ČTVRTÉ SVĚTOVÉ KONFERENCE O ŽENÁCH. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. [online]. 15. 7. 2016 [cit. 2016-07-15]. Dostupné z:

http://www.mpsv.cz/files/clanky/12427/Peking-1995_1.pdf

²⁰ 15 LET PEKINGSKÉ DEKLARACE A AKČNÍ PLATFORMY – ČAS NA HODNOCENÍ?.

Feminismus CZ. [online]. 15. 7. 2016 [cit. 2016-07-15]. Dostupné z:

<http://www.feminismus.cz/cz/clanky/15-let-pekingske-deklarace-a-akcni-platformy-cas-na-hodnoceni>

2.3 Gender mainstreaming

Gender mainstreaming je strategie Evropské unie, jejímž cílem je dosažení rovného postavení žen a mužů. V praxi představuje jeden z nástrojů k odstraňování nerovností mezi pohlavími. Genderový mainstreaming znamená „prostoupení“ hlediska vyrovnávání příležitostí pro muže a ženy všemi koncepčními a rozhodovacími procesy ve všech jejich fázích, včetně plánování, provádění a vyhodnocování. Před přijetím jakéhokoli rozhodnutí je nutné vyhodnotit jeho dopad tohoto rozhodnutí na muže a na ženy (tzv. genderová analýza). Zjistí-li se, že jedno z pohlaví bude negativně ovlivněno, musí ten, kdo rozhodnutí přijímá, podniknout kroky k tomu, aby škodlivé účinky příslušného rozhodnutí odstranil nebo alespoň minimalizoval. Důsledná aplikace genderového mainstreamingu znamená integraci genderové perspektivy do všech existujících politik a to i do těch, které se na první pohled jeví jako genderově neutrální (doprava, finance, životní prostředí atd.).²¹ Na druhou stranu mu jsou často vytýkány nepřiliš přesvědčivé výsledky či bývá považován za zbytečný, vzhledem k přirozeným biologickým rozdílům mezi muži a ženami.²²

2.4 Situace ve světě

Ačkoliv se UNESCO a mnoho dalších mezinárodních i vládních organizací snaží potírat nerovnosti mezi ženami a muži, stále se s tímto fenoménem setkáváme v mnoha zemích. Zejména ve státech s islámem jako státním náboženstvím se ženám často nedostává stejných práv a příležitostí jako mužům. Nebavíme se zde o extrémních případech jako o trestu smrti ukamenováním za cizoložství, který byl ještě do nedávna praktikován v Íránu. Tradiční vnímání ženy jako pečovatelky o rodinu a domácnost je ale stále zakořeněno mezi nezanedbatelným množstvím lidí.²³ Z toho také často vyplývá odepření možnosti studia a následného uplatnění v kýženém oboru. Ačkoliv v hodnocení genderové nerovnosti obsadily posledních 12 příček státy s islámem jako převažujícím náboženstvím, netýká se tento problém jen jich. Ani leckteré státy s významným zastoupením křesťanství a dalších náboženství na tom nejsou o mnoho lépe. Například Malta, Japonsko, Etiopie, ale i Česká a Slovenská republika se umístily až v druhé polovině žebříčku.²⁴

Naproti tomu stojí řada zemí, ve kterých se po mnoha desetiletích již dostavily kýžené výsledky. V takových už nejsou ženy omezovány právními řády a mohou se svobodně rozhodovat, zda si zvolí budování kariéry, nebo život v domácnosti a péči o rodinu, případně kombinaci obojího. Zde ale obvykle vyvstávají neshody se státy popsanými v předchozím odstavci. Kamenem úrazu se nejčastěji stává zcela odlišné vnímání ženy a její role v soukromém i veřejném životě. Ale ani země bojující za práva žen nemají situaci na svém území leckdy plně vyřešenou. Jedná se nejčastěji o různé předsudky, které ve společnosti přetrvávají a na které lze jen obtížně reagovat prostřednictvím zákonných opatření. Jako nejschůdnější cesta se pak jeví cesta osvěty o rovnoprávnosti žen a mužů ve všech aspektech života a snaha zpřístupnit jinak běžně nedosažitelné – zaujímání postů v typicky mužských profesích jako jsou armáda, politika, výzkum a mnoho dalších.²⁵

²¹ Co je to gender mainstreaming. *Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR*. [online]. 15. 7. 2016 [cit. 2016-07-15]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/nahled/cs/940>

²² Gender Mainstreaming: überflüssig oder kontraproduktiv? Eine Diskussion. Bundeszentrale für politische Bildung Logo. [online]. 9. 9. 2016 [cit. 2016-09-09]. Dostupné z: <http://www.bpb.de/gesellschaft/gender/gender-mainstreaming/147208/gender-mainstreaming-ueberfluessig-oder-kontraproduktiv-eine-diskussion?p=all>

²³ Gender equality around the world: the best and worst countries. *The Week*. [online]. 9. 9. 2016 [cit. 2016-09-09]. Dostupné z: <http://www.theweek.co.uk/67020/gender-equality-around-the-world-the-best-and-worst-countries>

²⁴ Global Gender Gap Index 2015. *World Economic Forum*. [online]. 9. 9. 2016 [cit. 2016-09-09]. Dostupné z: <http://reports.weforum.org/global-gender-gap-report-2015/rankings/>

²⁵ Countering Gender Discrimination and Negative Gender Stereotypes: Effective Policy Responses. *UNWomen*. [online]. 9. 9. 2016 [cit. 2016-09-09]. Dostupné z:

3 UNESCO a genderová rovnost

Organizace OSN pro vědu, vzdělání a kulturu již od svého založení v roce 1945 usilovala o zrovnoprávnění žen a mužů ve všech oblastech života. Dodnes se ztotožňuje s mezinárodními dokumenty, mezi které patří výše zmíněná Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen (CEDAW), stejně tak Pekingská deklarace a Akční platforma a celá řada dalších. UNESCO se také identifikuje s dokumentem Agenda pro udržitelný rozvoj 2030²⁶, který stanovuje 17 Cílů udržitelného rozvoje, jako jsou vymýcení hladu, přístup ke kvalitnímu vzdělání nebo v neposlední řadě podpora obnovitelných zdrojů energie. K jejich naplnění by mělo dojít do roku 2030. Jedním z těchto cílů je i genderová rovnost a posílení postavení žen ve společnosti. V oficiálních prohlášeních stojí, že UNESCO je přesvědčeno, že žádná společnost se nemůže vyvíjet udržitelným způsobem, aniž by transformovala rozdělení příležitostí, zdrojů a možností ve prospěch všech. Dalším důkazem těchto snah je i fakt, že současnou generální ředitelkou UNESCO je žena, Irina Bokovová.²⁷

3.1 Střednědobá strategie 2008–2013 a 2014–2021

Jednoznačně nejzásadnější krok podniklo UNESCO během 34. zasedání Generální konference v roce 2007, kde byl učiněn doposud největší závazek k dosažení genderové rovnosti, a to jejím určením za jednu ze dvou Globálních priorit ve Střednědobé strategii 2008–2013, která stanovuje nejzásadnější cíle, kterých chce UNESCO v daném období dosáhnout.²⁸ Tento závazek byl obnoven i pro období 2014–2021²⁹ a mimo jiné pojmenovává 5 základních oblastí, ve kterých má za cíl nastolit rovnost pohlaví:

- Vzdělávací program: jeho cílem je šířit genderovou rovnost na všech úrovních vzdělávání, jak v přístupu k němu, tak v rámci jeho obsahu a pozdějším uplatnění na trhu práce.
- Přírodní vědy: UNESCO usiluje o poskytnutí silných vzorů pro ženy ve vědě a budování kapacit v oblasti přírodních a technických oborů.
- Společenské a humanitní vědy: UNESCO pracuje na tom, aby genderová rovnost byla zohledněna a plně integrována při vytváření politik pro sociální začleňování a sociální transformace. Program se také zaměřuje na muže a mladé chlapce, ze kterých se tak mají stát silní obhájci rovnosti žen a mužů.
- Kultura: na tomto poli chce UNESCO zajistit ženám možnost požívat své právo na přístup ke kulturnímu životu, možnost se ho aktivně účastnit a přispívat do něj.
- Program pro komunikaci a informace: tento program je v čele snah o posílení postavení žen a dívek v médiích (v rámci tvorby i obsahu), a to prostřednictvím iniciativ jako Gender-Sensitive Indicators for Media.³⁰

V dokumentu jsou také popsány způsoby implementace těchto programů, možnosti spolupráce při jejich naplňování a postupy pro revizní hlášení o plnění vytyčených cílů. Jak stojí v listině samotné: „Nejvyšším cílem UNESCO na poli

---

<http://www.unwomen.org/en/news/stories/2011/7/countering-gender-discrimination-and-negative-gender-stereotypes-effective-policy-responses>

²⁶ UNESCO and Sustainable Development Goals. UNESCO. [online]. 4. 12. 2016 [cit. 2016-12-04]. Dostupné z: <http://en.unesco.org/sdgs>

²⁷ Introduction: A Little History. UNESCO. [online]. 14. 7. 2016 [cit. 2016-07-14]. Dostupné z: <http://www.unesco.org/new/en/unesco/themes/gender-equality/division/introduction/>

²⁸ Mid-Term Strategy 2008-2013. UNESCO. [online]. 4. 12. 2016 [cit. 2016-12-04]. Dostupné z: <http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001499/149999e.pdf>

²⁹ Mid-Term Strategy 2014-2021. UNESCO. [online]. 4. 12. 2016 [cit. 2016-12-04]. Dostupné z: <http://unesdoc.unesco.org/images/0022/002278/22786oe.pdf>

³⁰ 23) Gender-Sensitive Indicators for Media. UNESCO. [online]. 15. 7. 2016 [cit. 2016-07-15]. Dostupné z: <http://unesdoc.unesco.org/images/0021/002178/217831e.pdf>

genderové rovnosti je posílit schopnost Organizace podporovat vytváření příznivého prostředí pro ženy a muže ze všech společenských vrstev, aby mohli využívat výhod udržitelného rozvoje a míru.³¹ Z tohoto lze vyvodit, že genderová rovnost je pro UNESCO vrcholnou prioritou a zdaleka ne uzavřenou otázkou.

4 Závěr

Genderová nerovnost je problém, se kterým se společnosti na celém světě potýkají od počátku dějin. UNESCO a další mezinárodní i národní organizace se toto snaží změnit, a tak podnikají různé kroky, kterým věří, že přinesou úspěch. Ačkoliv je tato otázka takřikajíc na stole už po mnoho desítek let, je stále aktuální a její řešení si žádá celosvětovou spolupráci. Počty lidí se základním vzděláním sice rostou, ale u sekundárního a vysokoškolského zatím nedosahujeme kýžených výsledků. Ve vyspělých zemích sice tento problém nepřetrvává, ale potýkáme se s diskriminací na pracovišti a skrze tradiční pojetí rodiny i doma. A podobných témat je celá řada.

Otázky k zamyšlení

- Myslíte si, že pokroky na tomto poli jsou adekvátní vynaloženému úsilí?
- Na co by se mělo UNESCO v budoucnosti zaměřit při řešení této otázky?
- Jak dosáhnout vyššího zastoupení žen ve vrcholných funkcích v soukromé i státní sféře? A je to vůbec potřeba?
- Jak vyřešit situaci nerovného rozdělení domácích prací a péče o rodinu?
- Podepsal váš stát některý ze zmíněných dokumentů?
- Jak významný posun zaregistroval váš stát po podepsání některého z výše zmíněných dokumentů?
- Jak postupuje váš stát při naplňování jejich obsahu?

Doporučené zdroje k samostudiu:

Poslední ze zatím 4 věstníků GenderWire zabývající se obecně genderovou rovností, v tomto díle konkrétně Mezinárodním dnem žen

http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/BSP/GENDER/GenderWire4_01.pdf

Seznam základních pojmů a definic k tématu

<http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/BSP/GENDER/PDF/1.%20Baseline%20Definitions%20of%20key%20gender-related%20concepts.pdf>

Příručka k genderově neutrální mluvě

<http://unesdoc.unesco.org/images/0011/001149/114950mo.pdf>

Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen

<http://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/text/econvention.htm>

Pekingská deklarace a Akční platforma

<http://www.un.org/womenwatch/daw/beijing/pdf/BDPfA%20E.pdf>

³¹ UNESCO Priority Gender Equality Action Plan. UNESCO. [online]. 15. 7. 2016 [cit. 2016-07-15]. Dostupné z: <http://unesdoc.unesco.org/images/0022/002272/227222e.pdf>

Zdroje

Beijing Declaration and Platform for Action. UN Women. [online]. 4. 12. 2016 [cit. 2016-12-04]. Dostupné z: http://www.unwomen.org/~media/headquarters/attachments/sections/csw/pfa_e_final_web.pdf

Co je to gender mainstreaming. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. [online]. 15. 7. 2016 [cit. 2016-07-15]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/nahled/cs/940>

Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Woman. UN Woman. [online]. 15. 7. 2016 [cit. 2016-07-15]. Dostupné z: <http://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/>

Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women. UN Woman. [online]. 9. 9. 2016 [cit. 2016-09-09]. Dostupné z: <http://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/text/econvention.htm#article1>

Countering Gender Discrimination and Negative Gender Stereotypes: Effective Policy Responses. UNWomen. [online]. 9. 9. 2016 [cit. 2016-09-09]. Dostupné z: <http://www.unwomen.org/en/news/stories/2011/7/countering-gender-discrimination-and-negative-gender-stereotypes-effective-policy-responses>

Education “Better Life, Better Future” . UNESCO. [online]. 15. 7. 2016 [cit. 2016-07-15]. Dostupné z: <http://www.unesco.org/new/en/education/themes/leading-the-international-agenda/gender-and-education/about-us/better-life-better-future/>

Fertility rate, total (births per woman). The World Bank. [online]. 15. 7. 2016 [cit. 2016-07-15]. Dostupné z: <http://data.worldbank.org/indicator/SP.DYN.TFRT.IN?locations=EU>

Gender equality around the world: the best and worst countries. The Week. [online]. 9. 9. 2016 [cit. 2016-09-09]. Dostupné z: <http://www.theweek.co.uk/67020/gender-equality-around-the-world-the-best-and-worst-countries>

Gender Inequality and Women in the Workplace. Harvard Summer School. [online]. 15. 7. 2016 [cit. 2016-07-15]. Dostupné z: <https://www.summer.harvard.edu/inside-summer/gender-inequality-women-workplace>

Gender Mainstreaming: überflüssig oder kontraproduktiv? Eine Diskussion. Bundeszentrale für politische Bildung Logo. [online]. 9. 9. 2016 [cit. 2016-09-09]. Dostupné z: <http://www.bpb.de/gesellschaft/gender/gender-mainstreaming/147208/gender-mainstreaming-ueberfluessig-oder-kontraproduktiv-eine-diskussion?p=all>

Gender pay gap statistics. Eurostat Statistics Explained. [online]. 9. 9. 2016 [cit. 2016-09-09]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Main_Page

Gender-Sensitive Indicators for Media. UNESCO. [online]. 15. 7. 2016 [cit. 2016-07-15]. Dostupné z: <http://unesdoc.unesco.org/images/0021/002178/217831e.pdf>

Girls' education – the facts. Education for All Global Monitoring Report. [online]. 9. 9. 2016 [cit. 2016-09-09]. Dostupné z: <http://en.unesco.org/gem-report/sites/gem-report/files/girls-factsheet-en.pdf>

Global Gender Gap Index 2015. World Economic Forum. [online]. 9. 9. 2016 [cit. 2016-09-09]. Dostupné z: <http://reports.weforum.org/global-gender-gap-report-2015/rankings/>

History of the Movement for Gender Equality. Wikigender. [online]. 15. 7. 2016 [cit. 2016-07-15]. Dostupné z: <http://www.wikigender.org/wiki/history-of-the-movement-for-gender-equality/>

History of voting rights. Mass Vote. [online]. 4. 12. 2016 [cit. 2016-12-04]. Dostupné z: <http://massvote.org/voterinfo/history-of-voting-rights/>

Introduction: A Little History. UNESCO. [online]. 14. 7. 2016 [cit. 2016-07-14]. Dostupné z: <http://www.unesco.org/new/en/unesco/themes/gender-equality/division/introduction/>

Knowledge Center Working Parents. Catalyst. [online]. 9. 9. 2016 [cit. 2016-09-09]. Dostupné z: <http://www.catalyst.org/knowledge/working-parents>

Mid-Term Strategy 2008–2013. UNESCO. [online]. 4. 12. 2016 [cit. 2016-12-04]. Dostupné z: <http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001499/149999e.pdf>

Mid-Term Strategy 20014–2021. UNESCO. [online]. 4. 12. 2016 [cit. 2016-12-04]. Dostupné z: <http://unesdoc.unesco.org/images/0022/002278/227860e.pdf>

Timeline: The UN at 70 – Gender Equality Milestones & Memorable Moments. UN Woman. [online]. 15. 7. 2016 [cit. 2016-07-15]. Dostupné z: <http://www.unwomen.org/en/digital-library/multimedia/2015/9/timeline-un-at-70-gender-equality>

UNESCO and Sustainable Development Goals. UNESCO. [online]. 4. 12. 2016 [cit. 2016-12-04]. Dostupné z: <http://en.unesco.org/sdgs>

UNESCO Priority Gender Equality Action Plan. UNESCO. [online]. 15. 7. 2016 [cit. 2016-07-15]. Dostupné z: <http://unesdoc.unesco.org/images/0022/002272/227222e.pdf>

What Are the Roots of Gender Inequality? Women's Rights, Race and Reproduction. Newswise. [online]. 15. 7. 2016 [cit. 2016-07-15]. Dostupné z: <http://www.newswise.com/articles/what-are-the-roots-of-gender-inequality-women-s-rights-race-and-reproduction>

What are they. Millennium Project. [online]. 4. 12. 2016 [cit. 2016-12-04]. Dostupné z: <http://www.unmillenniumproject.org/goals/>

Working Mother Statistics. Statistic Brain. [online]. 9. 9. 2016 [cit. 2016-09-09]. Dostupné z: <http://www.statisticbrain.com/working-mother-statistics/>

ZPRÁVA ZE ČTVRTÉ SVĚTOVÉ KONFERENCE O ŽENÁCH. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. [online]. 15. 7. 2016 [cit. 2016-07-15]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/12427/Peking-1995_1.pdf

7 Women Shortchanged: Personal Stories of the Gender Pay Gap. The American Association of University Women (AAUW) . [online]. 15. 7. 2016 [cit. 2016-07-15]. Dostupné z: <http://www.aauw.org/2014/03/27/personal-stories-of-the-gender-pay-gap/>

15 LET PEKINGSKÉ DEKLARACE A AKČNÍ PLATFORMY – ČAS NA HODNOCENÍ?. Feminismus CZ. [online]. 15. 7. 2016 [cit. 2016-07-15]. Dostupné z: <http://www.feminismus.cz/cz/clanky/15-let-pekingске-deklarace-a-akcni-platformy-cas-na-hodnoceni>

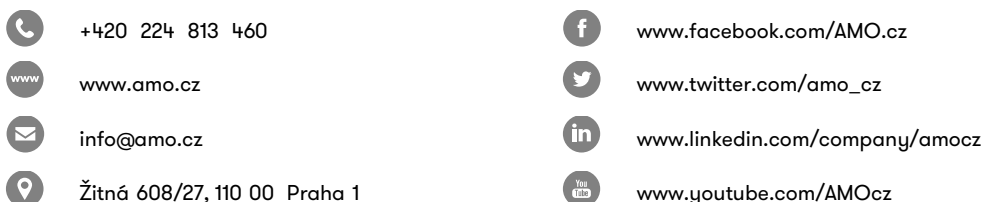
Pražský studentský summit

Pražský studentský summit je unikátní vzdělávací projekt existující od roku 1995. Každoročně vzdělává přes 300 studentů středních i vysokých škol o současných globálních tématech, a to především prostřednictvím simulace jednání čtyř klíčových mezinárodních organizací – OSN, NATO, EU a OBSE.

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

AMO je nevládní nezisková organizace založená v roce 1997 za účelem výzkumu a vzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Tento přední český zahraničně politický think-tank není spjat s žádnou politickou stranou ani ideologií. Svou činností podporuje aktivní přístup k zahraniční politice, poskytuje nestrannou analýzu mezinárodního dění a otevírá prostor k fundované diskusi.

Autoři

Autor: Adam Čejka
Imprimatur: Tadeáš Zíka, Filip Jelínek
Odborná spolupráce: Tomáš Jungwirth, Výzkumné centrum AMO
Jazyková úprava: Zdeněk Nevřivý, Tomáš Kremel, Jana Fialová
Technická úprava: Jan Hlaváček

Background report slouží jako vzdělávací materiál pro žáky středních škol účastnících se Pražského studentského summitu. Všichni partneři projektu jsou uvedeni [zde](#).

Generální partner

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Evropská
komise

Zastoupení v České republice

OD Komerční banky

METROPOLITNÍ
UNIVERZITA PRAHA

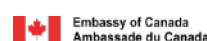
Městská
část
Praha
6

US
embassy

UNIVERZITA
Jihočeská
v
Českých
Budějovicích

Embassy of Canada
Ambassade du Canada

ČESKÁ REPUBLIKA
POMÁHÁ